

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De iurisdictione, aliisque conditionibus requisitis pro sacrae Eucharistiae
ministratone. 18

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

rate extrema. Nam textus in *cap. peruenit* loquitur extraculum necessitatis, expressè enim dicit horrendum, & detestabile facinus esse absque vlla necessitate per laicos, vel feminas deferri agris Eucharistiam. Ergo stante necessitate maximè extra nullum erit facinus. Quod non leuiter confirmat Euseb. *lib. 6. historiar. cap. 36.* afferens olim viros sanctos misisse viaticum per laicos necessitate urgente. Neque obstat solis diaconis inueniri concessum urgente necessitate. Nam inde non inferitur, laicis denegatum esse, sed solum inferitur non esse illis expressè concessum, benè tamen potest esse concessum virtute, & interpretatiuè spectata Ecclesiae pietate. Neque item obstat quod praesenti tempore non videamus vquam à laicis Eucharistiam ministrari: id enim prouenire potest ex eo quod casus necessitatis non occurrerit, vel non occurrerit publicè, sed occultè, & ministratio Eucharistiae occulta fuerit.

9. Adde in praedicto casu non solum alteri, sed tibimetipsi ministrare Eucharistiam posse. Nam licet consuetudine Ecclesiae statum sit, teste Trident. *sess. 13. cap. 8.* vt laici à sacerdotibus communionem accipiant, itèmq; ne extra Missae sacrificium aliquis sibi Eucharistiam ministret, lex haec cessare praesumitur in casu extremae necessitatis, ne tanto bono, & fortè sibi necessario moriturus priuetur. In cuius testimonium adduci solet factum illud Mariae Reginae Scotiae, quae proxima martyrio sacram Eucharistiam, quam apud se retinebat sumpsit. Quod si dicas id fecisse vel bona fide: vel ex dispensatione speciali Pontificis: vnde constat sic à Pontifice specialiter dispensatum? Congruentiùs responderes id factum esse, ne Eucharistia in manus haereticorum conculcanda deueniret. Sic docuerunt Caietan. *in c. 26. Math. Suar. disp. 72. sect. 3.* Layman. *sum. tract. 4. cap. 7. n. 7. concl. 4.* aduersus Agid. *q. 82. art. 3. num. 27.* Valq. *disp. 219. cap. 1. in fine.* Fagund. *lib. 5. cap. 3. n. 8.*

10. Dixi legem esse consuetudine introductam, ne quis extra Missae sacrificium sibi Eucharistiam ministret? At haec lex non est eo rigore recepta, quin urgente aliqua rationabili causa, tamen non extrema omitti possit. Quocirca sacerdos infirmus, qui celebrare comodè non potest, poterit cessante scandalo è sacratio hostiam consecratam sumere, cum non adit alius qui ministret, quia non in alienam personam, sed in propriam, iurisdictionem à Christo datam administrandi Eucharistiam exercet. Neque in hoc sacramento opus est ministrum à suscipiente distingui, vt patet in die Parasceue, in quo sacerdos seipsum communicat, tamen non consecrat. Caietan. *in sum. verbo communicatio.* Suar. *disp. 72. sect. 3.* Agid. de Coninch. *quest. 82. art. 3. n. 25.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 4. c. 7. circa finem. concl. 4.* Bonac. *disp. 4. de sacrament. quest. 5. pun. 1. num. 11.* Eman. Saà. *verbo Eucharistia num. 34. edit. Romana,* & alij plures affirmant ex sola deuotione hoc fieri posse, Quinimo Addit Durand. *in 4. d. 13. quest. 4. n. 7.* quem sequitur Laymann. *lib. 5. sum. tract. 4. c. 7. concl. 4.* Suar. *disp. 72. sect. 3.* Eman. Saà. *verbo Eucharistia n. 35. in Romana edit.* Si sacerdos agrotet, & per diaconum deferatur Eucharistia, posse, & debere sacerdotem propriis manibus sibi ministrare, quia diaconus non est minister huius sacramenti, nisi in defectum sacerdotis, qui nec velit, nec possit ministrare, tamen contrarium sentiat Valq. *disp. 219. cap. 1. in fine.* Fagund. *de tertio Ecclesiae praeccepto lib. 3. c. 3. n. 7. in fine.* affirmantes in casu necessitatis diaconum esse ministrum à iure destinatum, cum non adest sacerdos, qui alteri à se Eucharistiam ministret.

11. Ad extremum aduerte sacerdotem celebrantem ex hostia, quam pro sacrificio consecrauit, posse particulam reseruare ad communicandum infirmo, vel sano, quia neque id perfectionem sacrificij dimittit, nec iure aliquo prohibetur inueniri, quinimo factum Christi instituentis hoc sacramentum exactius representat, vt pote qui ex eodem pane, & calice consecrato, & sumpsit, & discipulis distribuit. Sic Henric. *lib. 8. cap. 46. n. 2. in com.* Eman. Saà. *verbo Eucharistia n. 15.* Bonac. *disp. 4. q. 5. p. 1. n. 14.* Posseuin. *de communione sanorum. cap. 8. num. 13.* & alij aduersus Graffis *lib. 2. cap. 37. num. 29.* Zambran. *de Eucharist. cap. 3. dub. 6. num. 7.* solum concedentes in casu necessitatis extremae, ne infirmus sine viatico moriatur.

P V N C T Y M XVIII.

De iurisdictione, aliisque conditionibus requisitis pro sacrae Eucharistiae ministratioe.

1. Debet minister ab omni peccato & censura esse immunis.
2. Debet habere iurisdictionem, vel ordinariam, vel delegatam. Habere delegatam omnes sacerdotes probat Marzilla.
3. Reuocatur communis sententia.
4. Facultas pro huius sacramenti ministratioe sufficit praesumpta.
5. Nulla poena ipso iure afficitur sacerdos, qui absque vlla facultate Eucharistiam ministrat, nisi religiosus sit. Hic autem excommunicatur.

6. Approbatio Ordinarij pro huius sacramenti ministratioe non requiritur.

1. Non est dubium ministrum Eucharistiae ab omni censura, & peccato liberum esse debere, vt diximus, & probauimus *tract. 18. de sacram. in gen. pun. ....*
2. Deinde iurisdictionem habere debet in personam, cui sacramentum administrat, neque enim decebat alienas oues contra voluntatem proprii pastoris pacere, vt bene ex concil. Carthaginen. *1. c. 7.* Mileuit. *can. 18.* Tertullian. *de corona militis. cap. 3. n. 33. & 35.* probant Suar. *disp. 72. sect. 2.* Henric. *lib. 8. cap. 55.* Valq. *disp. 219. cap. 2.* ceterique communiter. Haec tamen iurisdictione ordinaria esse potest, vel delegata. Ordinariam appello, quae officio prouenit, delegatam, quae à iurisdictione ordinaria promanet. Hanc autem delegatam iurisdictionem omnes sacerdotes habere triplici communione excepta communione Paschali, communionem per viaticum, & communionem ex formulis praesecratis, & in sacratio repositis ausus fuit affirmare Fr. Petr. de Marzilla *ex familia Benedictina in quodam memor. ad Archiepisc. Compostell. pro frequentia Euchar. Idemque tradidit Ludou. Beia resp. casuum conscient. p. 4. casu 14.* & videtur consentire Barbo. *in remission. Trident. sess. 22. cap. 6.* Mouentur, quia Trident. optat, vt in singulis Missis fideles adstantes communicent. At non possunt communicare, quin sacerdotes sacrum facientes Eucharistiam illis ministrent. Optat ergo à sacerdotibus hanc fieri administrationem. Ergo sacerdotes celebrantes ex voluntate concilij Eucharistiam ministrant, atque adeo ex iurisdictione ab Ecclesia accepta. Item Ecclesia in hymno huius sacramenti testatur institutum esse, vt sacerdotes sumant, & dent ceteris. Ergo quilibet sacerdos sumens & aliis donare poterit.
3. Ceterum praedicta ratio non urget, vt contra communem sententiam procedamus; siquidem ex ea manifestè inferitur triplicem illam communionem excipiendam non esse. Nam Concilium, Hymnusque Ecclesiae non distinguit, an communicatio fieri debeat ex praesecratis, an ex iis quae in illo sacrificio consecrantur. Aperite autem sacrarium ad rationabilem causam non videtur peccati mortalis damnandum, si ex alia parte sacramenti administratio licet. Adde si ex eo quod sacerdotes instituti sunt, vt sumant, & dent ceteris, inferre Marzilla posse extra viaticum quibuslibet Eucharistiam concedere, quare non poterit infirmis, quibus hoc sacramentum magis est necessarium? Deinde si Ecclesia medio Trident. concedit omnibus sacerdotibus quicumque sint administrare posse Eucharistiam cuiusque fidei, excepta illa triplici communione. Quomodo urget excommunicatio lata, & reseruata in Clement. *Religiosi. De priuilegijs* aduersus religiosos, qui sine licentia Pastoris clericis, aut laicis sacramentum Eucharistiae ministrare praesumpserint. Haec enim excommunicatio per Concilium, Trident. abrogata esset. Denique priuilegia tum religiosis, tum aliis saecularibus concessa administrandi Eucharistiam superfluerent. Quapropter affirmandum est in praedicto loco Concilij nullam iurisdictionem sacerdotibus pro huius sacramenti administratione concedi. Et ad argumentum dicimus Concilium optare, vt omnes fideles ad communionem singulis diebus faciendam se disponant à quo autem sacerdote communicatio accipienda sit, non definit. Christus autem sacerdotes instituit, vt sumant, & dent ceteris, ceteris inquam, quorum pascedorum cura sibi commissa est.
4. Monent tamen Doctores facultatem pro huius sacramenti administratione sufficere praesumptam, quae consistit in eo quod ex aliqua causa probabiliter iudices proprio sacerdoti non fore ingratum, quod eius ouibus Eucharistiam ministret. Cum enim haec iurisdictione requisita non sit pro valida, sed pro licita huius sacramenti administratione, opus non est delegationem facultatis praecedere, sed ex eo quod rationabiliter speras delegandum, si peteres, sufficit iure ipso disponente, vt delegata censetur. Sic Ioan. Azor. *lib. 10. institut. moral. cap. 23. quest. 2.* Nauarr. *cap. 21. num. 52.* Suar. *disp. 72. sect. 2. paulo post prin. Valq. disp. 219. cap. 3.* Ex hac praesumpta facultate credo plures sacerdotes simplices excusari, ne peccent administrando Eucharistiae sacramentum, cum sacrum faciunt. Est enim satis receptum petere fideles à sacerdote celebrante quicumque sit, formulam ad communicandum apponant, qua posita, & consecrata sacerdos ministrat absque vilo scrupulo, aut examine an communicantis parochus consentiat, credit enim ex recepta consuetudine consenturum, quoties communicatio non ex obligatione, sed ex deuotione fit. Adde iam ferè omnes fideles in Hispania Bullam Cruciatam accipere, quae ex satis probabili sententia conceditur accipienti vt possit sacerdotem eligere qui sibi Eucharistiam extra paschale tempus ministret: praesumere ergo possunt sacerdotes electi sibi petentes administrationem Eucharistiae habere facultatem vel à parcho, vel à Bulla Cruciatam eligendi sacerdotem, quem maluerint.
5. Qui vero Eucharistiam ministraret absque vlla facultate praeter peccatum mortale nullam penam ipso iure incurreret,

incurret, nisi sit religiosus. His enim excommunicatio reserata Pontifici ipso facto imposita est in Clement. *Religiosi de priuileg.* si absque licentia specialia parochorum eorum subditis Clericis, vel laicis Extrema-Vnctionis, vel Eucharistiae sacramentum ministrare praesumpserint. Nominis licentiae specialis non debet intelligi quae personam ministrantem, vel cui ministranda est Eucharistia specialiter, & expressè designet, neque etiam quae specialiter hoc sacramentum designet, sed quae huic speciali designationi aequiueat. Quare si parochus concedat omnibus suis subditis, vt à quocunque sacerdote omnia, & singula sacramenta recipere possint: religiosus Eucharistiam ministrans ex licentia speciali, hoc est expressa ministrat, sicuti bene notauit Valq. *disp. 219. circa finem.*

6. Praeter iurisdictionem aliquis crederet requiri approbationem ab Ordinario, vt hoc sacramentum Eucharistiae ministrari possit. Etenim cum Trident. *sess. 23. cap. 15. de reformat.* hanc approbationem exposculet pro sacramenti poenitentiae administratione, & Eucharistia poenitentiam consequatur, efficit videtur etiam pro Eucharistia approbationem requiri. Sed contrarium longe verius est. Non enim lex grauis sacerdotem extendi debet ex vno casu ad alium, maxime cum non vigeat eadem ratio. Ad sacramentum enim poenitentiae exposculat Concilium approbationem sacerdotis, quia difficile administratur vt par est ob varios casus ibi occurrentes, quae difficultas in Eucharistia administratione non cernitur, ideoque opus erat personas administrantes poenitentiam esse specialiter à superiore examinatas, & approbatas, secus pro Eucharistia administratione. Et ita sustinet Suar. *disp. 72. sect. 3. circa med. Aegid. de Coninch. qu. 82. art. 3. circa finem.* Valq. *219. cap. 5. n. 57.*

PUNCTUM XIX.

De facultate religiosi concessa pro ministratio-
ne Eucharistiae.

1. Expenduntur priuilegia religiosi concessa.
2. De exceptione facta pro die resurrectionis.
3. Non dies dominica materialis, sed qua communio Paschalis accipitur, excepta est.
4. An ex priuilegio concessio ordini S. Hieronymi cesset haec exceptio? Apponitur quadam sententia affirmans.
5. Sed non videtur probanda.
6. Quid intelligatur in priuilegio Pauli III. Societati concessio illis verbis. Nisi necessitas vigeat.
7. Vagi peregrini, & forenses ob quam rationem possint Eucharistiam suscipere.
8. Praeter communionem paschalem à priuilegio religiosorum excipitur communicatio in articulo mortis ex obligatione, non ex deuotione.
9. Qualiter intelligantur verba Pauli III. Nisi necessitas vigeat.
10. Tandem excipitur à priuilegio religiosorum specialis Praelati prohibitio.
11. Religiosi possunt aliis facultatem concedere ministrandi Eucharistiam in suis Ecclesiis.

1. **V**aria sunt priuilegia religiosi concessa quibus ab incurrenda excommunicatione lata in Clement. *Religiosi de priuileg.* excusantur. Nam Nicolaus V. concessit minoribus vt excepto resurrectionis die omnibus Christi fidelibus sacram Eucharistiam ministrare possint. Sic habetur in *lib. monumenta ordinum. concess. 149. & in supplement. concess. 149. & 150.* Idem concessit Sixtus IV. & Leo X. sicuti habetur eodem *lib. concess. 160.* & refertur in *compend. nostr. priuileg. verbo Eucharistia §. 1.* Quod priuilegium non solum religiosi Mendicantibus, sed non mendicantibus affirmant Ioann. Azor. *t. 1. institut. moral. lib. 7. cap. 41. qu. 7. 7.* esse concessum Paul. III. in bulla Societatis concessa anno 1545. quae incipit: *Cum inter cunctas conceditur omnibus religiosi Societatis facultas post missas, seu ante illarum celebrationem, aut aliis Christi fidelibus Eucharistiae, & alia Ecclesiastica sacramenta sine alicuius praedictio ministrandi, dicecelesanorum locorum, rectorum parochialium, & aliarum Ecclesiarum, aut quorumlibet aliorum minime requisita licentia.* Et idem Paul. III. in alia Bulla anno 1549. id ipsum clarioribus verbis explicuit. Omnibus Christi fidelibus (inquit) quocunque anni tempore praeterquam in festo paschatis, resurrectionis dominicae, & mortis articulo, nisi necessitas vigeat, parochialium Ecclesiarum rectorum licentia minime requisita ministrare liberè, & licitè valeant. Ex quibus priuilegiis manifestè constat religiosos Societatis Iesu, reliquosque Mendicantes, imò & non Mendicantes qui in priuilegiis Mendicantium communicant Eucharistiam ministrare posse toto anni tempore, excepto resurrectionis die, & mortis articulo, & prohibitione Praelati interveniente.

2. Primò excipitur resurrectionis dies. Sed an solus dies

dominica resurrectionis excipiatur, an dies, quo in festo resurrectionis ex obligatione communicare debeas? Variant Doctores Nauarr. *cap. 21. num. 52. Azor. dicto cap. 41. qu. 7. Heuriq. lib. 8. cap. 55. Eman. Saà Eucharistia. num. 10.* affirmant solum illum diem dominicum resurrectionis excipi, quia sic indicat verborum proprietates, aliàs deberet dicere praeterquam in Paschate resurrectionis dominicae, sicuti dixit Nicol. V. & Paul. III. Ergo ex supradictis priuilegiis Sixti IV. & Leonis X. & Pauli III. poterunt religiosi ministrare Eucharistiam omnibus Christi fidelibus, siue praepro Ecclesiae satisfacere velint siue non quolibet alio die praeter diem dominicum resurrectionis, ipsique sic communicantes praepro Ecclesiae satisfaciunt.

3. Ceterum multo verius est non diem dominicum resurrectionis materialem, sed formalem, id est, quo praepro Paschalis communionis impletur, supradictis priuilegiis intelligi. Quia intentio Pontificis in excipiendo resurrectionis die à priuilegio religiosi concessio Eucharistiam ministrandi fuit, intactum & illaerum conseruare praepro latum in *cap. omnis vtriusque sexus de poenitent. & remissionib.* quo cauetur omnes obligatos esse de manu proprii parochi tempore paschali communionem accipere, vt eo facto proprium pastorem recognoscant. At hi. finis nullatenus obrineretur, si omnes à religiosi accipere communionem praeproam possint, tamen non possint eam in die dominico resurrectionis accipere. Atque ita posse religiosos communionem concedere eo die resurrectionis omnibus illis, qui & praepro communionis Paschalis satisfecerunt, vel intensionem habent sequentibus diebus satisfaciendi. Firmant vt probabilis Suar. *disp. 72. sect. 3. & t. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. cap. 3. num. 7. Aegid. de Coninch. qu. 82. art. 3. num. 31. Mirand. man. Pralat. t. 1. q. 42. art. 2. Valq. disp. 219. cap. 4. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. cap. 7. n. 4. Fagundes de Euchar. lib. 1. c. 5. n. 9. & lib. 3. c. 2. n. 18. Bonac. disp. 4. q. 5. p. 1. num. 12. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 23. n. 19. & alij apud ipsos.*

4. Grauior tamen est difficultas, an ex priuilegio concessio conuentui B. Mariae de Guadalupe, aliisque domibus religiosorum S. Hieronymi possint omnes religiosi Eucharistiam ministrare cuiusque fidei in die resurrectionis, tamen ea communione velit praepro Ecclesiae satisfacere? Etenim Man. Rodrig. *t. 1. qu. 8. regul. qu. 56. art. 3. §. quantum ad secundum.* Hieronym. Sorbo. in *compend. priuileg. fratrum minor. & aliorum Mendicantium, verbo communicare.* Vega. *4. p. casuum conscient. casu. 4.* testantur Nicolaum V. concessisse monasterio B. Mariae de Guadalupe, vt omnes Christi fideles confluentes possint Eucharistiam eidem accipere etiam in paschate, & satisfacere praepro annuae communionis quod priuilegium Paul. III. testè Cardin. Antonio summo illius Pontificis Poenitentiaro extendit ad capellas, grangeas, & loca alia eiusdem monasterij, ita vt religiosi ibidem commemorantes possint Eucharistiam ministrare quibuscunque fidelibus illuc confluentibus, & ex obligatione praepro communicantibus: sicuti refertur in *compend. priuileg. D. Hierom. §. 2. & 6.* Quinimo testantur supradicti Doctores hanc concessioem specialem extensam fuisse ad omnia monasteria illius ordinis. S. Hieronymi per Pium IV. & Pium V. tamen in illis non procedat ea ratio, quae Pontificem mouit ad primam priuilegij concessioem. Quo posito euidenter inferunt omnes Religiosos potestatem habere ministrandi Eucharistiam in die resurrectionis, & in quolibet alio die, tamen suscipiens ea communione velit praepro Ecclesiae satisfacere, quia omnibus Religionibus maxime Mendicantibus priuilegia aliarum Religionum per viam communicationis conceduntur, & ita sustinet Vega, Eman. & Sorbus *locis allegatis.*

Quod si aduersus hoc priuilegium obiciatur veni simile non esse Pontificem voluisse parochorum iurisdictioni derogare, & ab eorum cura, & sollicitudine oues proprias eximere: facile satisfacies negando hoc priuilegium iurisdictioni parochorum derogari, & ab eorum iurisdictione oues extrahi. Tum quia Pontifex est potissimus parochus ex cuius licentia, & facultate haec administratio fit. Tum quia parochia specialibus non admittitur facultas administrandi Eucharistiam suis ouibus, sed retenta eorum facultate alij in eorum leuamen, & adiutorium designantur. Quae omnia manifestè patent in facultate concessa pro administratione poenitentiae, quam Religiosi quolibet anni tempore praestant, nec tamen obinde iurisdictioni parochorum derogatur, nec ab eorum cura oues eximuntur. Quod si iterum obiciatur per non vsum priuilegium praedictum amissum esse: obstat: quia vt late probauimus *tract. 3. de legib. disp. 4. p. 18.* per non vsum non amittitur priuilegium, quod in grauumen aliorum non cedit, sicuti praedictum est priuilegium. Neque priuilegium cedens in aliorum grauumen amittitur per non vsum, nisi grauari praescribant aduersus priuilegium. At nulla est parochorum praescriptio aduersus Religiosos praedicto priuilegio gaudentes, cum à tempore Pij IV. & V. omnes Pontifices successores priuilegia à Pio IV. & V. concessa Religiosis confirmauerint.